

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง:
ศึกษากรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มาตรา 42

อาสินีพัฒน์ บัวสรวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2556

Legal Problems on The Dissolution of The Political Parties:

A Case Study of The Organic Act On Political Parties

B.E. 2550 (2007) section 42

Arsineepat Buasruang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงและมีความสมบูรณ์ได้ เกิดจากการได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชัย เลื่อนฉวี ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นอกจากนั้นได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อปรับปรุง ให้คำปรึกษาตอบข้อซักถาม ตลอดจนช่วยตรวจสอบพร้อมในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นอาจารย์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและคำชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร.วิระ โลงจายะ และรองศาสตราจารย์ ดร. ภูริชญา วัฒนรุ่ง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ความรู้ในการเขียนวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะและคำชี้แนะอันทรงคุณค่าในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียน

ขอขอบคุณในความมีน้ำใจของคุณกนกกรักษ์ น้อยสัมฤทธิ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือใส่ใจในทุกๆ เรื่องตลอดมาและที่สำคัญไม่เคยทอดทิ้งกัน และขอขอบคุณในความช่วยเหลือจากคุณพศธร พันธุ์สุวรรณ คุณจักรพงษ์ อยู่เย็น และขอขอบคุณสาขาวิชานิติศาสตร์ ท่านอาจารย์ทุกท่านเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา รวมถึงพี่น้องนักศึกษารุ่น 51 ที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือตลอดมา

เหนือสิ่งอื่นใดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่สำคัญยิ่งคือ คุณเจดสิทธิ์ หิรัญคุณแม่จิรวรรณ บัวสรวง และทุกคนในครอบครัวที่เป็นดั่งจุดหมายในชีวิต ให้การสนับสนุนในการศึกษามาโดยตลอด คอยเป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจให้ จนเป็นผลให้การศึกษาในระดับมหาบัณฑิตสำเร็จลุล่วงในที่สุด

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถก่อให้เกิดความรู้และข้อคิดที่มีประโยชน์อันควรแก่การศึกษาวิชานิติศาสตร์ คุณความคิดทั้งหลายนี้ขอมอบเป็นกตเวทิตาแด่บิดามารดาที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูให้การศึกษา ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่านที่ผู้เขียนใช้อ้างอิง รวมถึงผู้มีพระคุณของผู้เขียนทุกท่าน แต่หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อาสินีพัฒน์ บัวสรวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการจัดตั้งและยุบพรรคการเมือง	8
2.1 ความหมายและความสำคัญของพรรคการเมือง	8
2.1.1 ลักษณะของพรรคการเมือง	11
2.1.2 องค์ประกอบของพรรคการเมือง	14
2.1.3 สถานะทางกฎหมายของพรรคการเมือง	14
2.1.4 ผลดีของการมีพรรคการเมือง	17
2.1.5 เหตุที่พรรคการเมืองต้องเลิกล้มไป.....	20
2.2 หน้าที่และบทบาทของพรรคการเมือง	22
2.3 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง	24
2.3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	25
2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความได้สัดส่วน	56
2.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักนิติน โยบาย	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.4 การจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย	74
2.4.1 ก่อนพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498	74
2.4.2 ในช่วงการประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 ถึง พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524.....	76
2.4.3 ในช่วงการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541	82
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทย และต่างประเทศ	86
3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย	86
3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	87
3.1.2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	96
3.2 การยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	102
3.3 การจัดตั้งและยุบพรรคการเมืองในต่างประเทศ	115
3.3.1 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	116
3.3.2 ประเทศสเปน	125
3.3.3 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี	134
3.4 หลักสากลของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง....	137
4. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงานการดำเนิน กิจการของพรรคการเมืองตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 และแนวทางแก้ไขปัญหา	141
4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงาน การดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองขัดกับระบอบประชาธิปไตย	142
4.1.1 ปัญหาการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงานการดำเนินงาน ของพรรคการเมืองขัดกับหลักประชาธิปไตย	143
4.1.2 ปัญหาการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงานการดำเนินงาน ของพรรคการเมืองขัดกับหลักเสรีภาพ	147

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองขัดกับหลักความ ได้สัดส่วน	153
4.3 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองขัดกับหลักนิติธิบาย	159
4.4 แนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ยื่นรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550	162
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	167
5.1 บทสรุป	167
5.2 ข้อเสนอแนะ	174
บรรณานุกรม	177
ประวัติผู้เขียน	184